

Kannuksen kaupungin esiopetussuunnitelman päivitys 2026

Päivitetyt luvut

1.2. Paikallinen opetussuunnitelma ja sen kehittäminen

Kannuksen kaupunki vastaa esiopetuksen opetussuunnitelman laatimisesta, ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Opetussuunnitelma perustuu valtakunnallisiin esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin ja ohjaa kaikkien Kannuksen esiopetusyksiköiden toimintaa.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan Kannuksen omat erityispiirteet, lasten tarpeet, henkilöstön kokemukset sekä arviointien ja kehittämistyön tulokset. Työssä hyödynnetään myös muita kaupungin suunnitelmia, kuten varhaiskasvatussuunnitelmaa, perusopetuksen opetussuunnitelmaa, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä kestävän kehityksen ja kulttuurikasvatuksen suunnitelmia.

Yhteistyö opetussuunnitelmatyössä

Opetussuunnitelman kehittämiseen osallistuvat esiopetuksen henkilöstö, huoltajat, lapset sekä yhteistyökumppanit. Yhteistyötä tehdään myös hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstön kanssa.

- Huoltajien näkemyksiä kerätään kyselyillä, keskusteluissa ja vanhempainilloissa.
- Lasten ajatuksia kuullaan esimerkiksi lasten kokouksissa, pienryhmäkeskusteluissa ja haastatteluissa.
- Esiopetuksen henkilöstö arvioi toimintaa säännöllisesti tiimipalavereissa.
- Alkuopettajat ja esiopettajat suunnittelevat yhdessä lukuvuoden aikaista yhteistä toimintaa sekä lasten siirtymää esiopetuksesta kouluun.

Lukuvuosisuunnitelma

Esiopetukseen laaditaan vuosittain lukuvuosisuunnitelma, jossa kuvataan, miten opetussuunnitelman tavoitteita toteutetaan kyseisenä toimintavuonna. Huoltajille tiedotetaan lukuvuoden keskeisistä tavoitteista, tapahtumista ja toimintatavoista.

Lapsen oikeus opetukseen ja tukeen

Jokaisella lapsella on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista esiopetusta sekä tarvitsemansa oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki. Tuki suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä huoltajien ja tarvittavien asiantuntijoiden kanssa.

- oppimisympäristöä muokataan lapsen tarpeiden mukaisesti
- käytetään kuvia, tukiviittomia tai muita kommunikoinnin tukikeinoja
- toimintaa toteutetaan pienryhmissä
- lapselle laaditaan tarvittaessa lapsikohtainen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma.

Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Kannuksen esiopetuksen laatua arvioidaan säännöllisesti. Arvioinnin tavoitteena on kehittää toimintaa ja vahvistaa lasten oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin edellytyksiä.

Arvioinnissa hyödynnetään henkilöstön itsearviointia, huoltajien ja lasten palautetta, paikallisia arviointeja sekä valtakunnallista arviointitietoa.

- lapsilta kerätään palautetta esimerkiksi keskustelujen, piirrosten tai kuvakyselyiden avulla
- huoltajille toteutetaan vuosittaisia asiakastyytyväisyyskyselyitä
- henkilöstö arvioi lukuvuoden tavoitteiden toteutumista toimintavuoden aikana ja sen päättyessä
- arvioinnin pohjalta sovitaan seuraavan lukuvuoden kehittämiskohteista.

Opetussuunnitelman päivittäminen

Opetussuunnitelmaa tarkistetaan aina valtakunnallisten määräysten muuttuessa sekä tarvittaessa paikallisten kehittämistarpeiden perusteella. Päivityksissä huomioidaan arviointitulokset, lasten ja huoltajien palaute sekä henkilöstön kokemukset toimivista käytännöistä.

1.3. Paikallisen opetussuunnitelman laatimisen keskeiset ratkaisut

Kannuksen esiopetuksen opetussuunnitelma laaditaan valtakunnallisten esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opetussuunnitelma on yhteinen kaikille kaupungin esiopetusyksiköille, ja sitä tarkennetaan vuosittain yksikkökohtaisissa lukuvuosisuunnitelmissa.

Opetussuunnitelma laaditaan suomenkielistä esiopetusta varten. Sen valmisteluun, arviointiin ja kehittämiseen osallistuvat esiopetuksen henkilöstö, lapset, huoltajat sekä tarvittavat yhteistyötahot. Lasten ja huoltajien näkemyksiä kerätään esimerkiksi keskustelujen, kyselyiden ja palautteen avulla.

Opetussuunnitelmatyössä tehdään yhteistyötä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden sekä muiden lasten kasvua ja hyvinvointia tukevien toimijoiden kanssa. Tavoitteena on varmistaa lapselle eheä oppimisen ja kasvun polku.

Opetussuunnitelmassa huomioidaan Kannuksen paikalliset olosuhteet, lasten tarpeet, arviointitieto sekä muut lasten ja perheiden hyvinvointia tukevat suunnitelmat. Opetussuunnitelmasta ja lukuvuosisuunnitelmasta tiedotetaan huoltajille esimerkiksi sähköisten viestintäkanavien, vanhempainiltojen ja muun kodin ja esiopetuksen yhteistyön kautta.

Opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan säännöllisesti, ja sitä kehitetään saadun palautteen, arviointitulosten sekä muuttuvien tarpeiden pohjalta. Tasa-arvo- ja

yhdenvertaisuussuunnitelmat laaditaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti osana opetussuunnitelmaa tai erillisinä suunnitelmina.

2. Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Kannuksen esiopetuksessa luodaan turvallinen ja innostava perusta lapsen oppimiselle, kasvulle ja hyvinvoinnille. Toiminta suunnitellaan lapsilähtöisesti siten, että jokaisella lapsella on mahdollisuus leikkiä, tutkia, kokeilla ja oppia uutta omista lähtökohdistaan käsin. Esiopetus tukee myönteisen minäkuvan, oppimisen taitojen sekä sosiaalisten valmiuksien kehittymistä ja vahvistaa lasten osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja yhteisöllisyyttä. Inklusion periaatteiden mukaisesti jokainen lapsi on arvokas yhteisön jäsen, ja hänellä on oikeus saada tarvitsemansa tuki oppimisensa ja hyvinvointinsa edistämiseksi. Esiopetus muodostaa yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa johdonmukaisen oppimisen polun, joka luo perustan elinikäiselle oppimiselle.

2.1. Esiopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Kannuksessa esiopetus toteutetaan sivistyspalveluiden alaisuudessa varhaiskasvatuksen tulosalueella. Esiopetuksen opetussuunnitelma on linjassa kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman ja perusopetuksen opetussuunnitelman kanssa.

Kannuksen kaupunki järjestää esiopetusta oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna, ja huoltajan velvollisuutena on huolehtia lapsen osallistumisesta. Esiopetusta toteutetaan Takalon ja Raasakan kouluilla sekä tarvittaessa päiväkodilla. Esikoulupäivää voidaan täydentää varhaiskasvatuksella. Opetuskielenä on pääsääntöisesti suomi, ja toiminnassa huomioidaan lasten kielelliset ja kulttuuriset taustat. Esiopetuksen tavoitteena on tukea lasten kasvua, oppimisedellytyksiä ja hyvinvointia sekä edistää yhdenvertaisuutta ja myönteistä suhdetta oppimiseen.

Esiopetus kestää yhden lukuvuoden ja sitä annetaan vähintään 700 tuntia. Toiminta toteutetaan paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti, ja koko henkilöstö vastaa sen suunnitelmallisesta toteutumisesta. Huoltajilla on keskeinen rooli toiminnassa: heille tiedotetaan esiopetuksen tavoitteista ja arjesta, ja heidän näkemyksiään hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Esiopetus, oppimateriaalit, välineet sekä opiskeluhoito ovat maksuttomia, ja lapsille tarjotaan päivittäin ohjattu, maksuton ateria. Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön, jossa korostuvat kunnioitus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi. Turvallisuutta edistetään ennakoivasti kaikessa toiminnassa, ja tarvittaessa käytetään esiopetukseen soveltuvia kasvatuskeskusteluja ja muita laissa määriteltyjä keinoja.

2.2. Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua

Kannuksessa esiopetus on lapsen lähtökohdista lähtevää leikin ja mielikuvituksen avulla tapahtuvaa kokonaisvaltaista kasvatusta ja oppimista.

Kannuksen kaupungissa varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat lapsen kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta johdonmukaisen ja etenevän kokonaisuuden. Oppimisen polun sujuvuus varmistetaan siten, että henkilöstö tuntee eri vaiheiden tavoitteet ja käytännöt, ja siirtymävaiheet suunnitellaan ja arvioidaan yhteistyössä. Yhteistyö huoltajien kanssa on keskeistä kaikissa vaiheissa, jotta lapsen oppiminen etenee joustavasti hänen yksilöllisistä tarpeistaan lähtien.

Esiopetuksen tavoitteena on yhteistyössä huoltajien kanssa tukea lasten oppimisedellytyksiä, vahvistaa sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa sekä tarjota myönteisiä oppimiskokemuksia leikin kautta. Toiminta perustuu varhaiskasvatukseen soveltuvaan pedagogiikkaan, jossa lasten mielenkiinnon kohteet ja leikki ovat keskeisessä roolissa. Tarvittaessa tehdään monialaista yhteistyötä tuen ja opiskeluhuollon järjestämiseksi.

Jokaiselle lapselle laaditaan oppimissuunnitelma esiopetuksen alussa yhdessä huoltajien ja lapsen kanssa. Oppimissuunnitelma tallennetaan Wilmaan. Esiopetuksessa noudatetaan jatkuvan havainnoinnin periaatetta ja oppimissuunnitelmaa arvioidaan tarvittaessa kuitenkin viimeistään keväällä ennen esiopetuksen päättymistä.

Esiopetus on tavoitteellista toimintaa, jota ohjaavat valtakunnalliset perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma. Opetuksessa huomioidaan jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet, toiveet ja oppiminen yhteistyössä lapsen ja huoltajien kanssa. Näiden pohjalta voidaan laatia lapselle oppimissuunnitelma, joka tukee tavoitteellista ja yksilöllistä oppimispolkua.

Kannuksen esiopetuksessa seurataan ja tuetaan lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Myönteinen vuorovaikutus, kannustava palaute ja monipuoliset oppimiskokemukset vahvistavat lapsen minäkäsitystä. Toiminnassa korostuvat leikki, mielikuvitus, liikkuminen ja erilaiset ilmaisun muodot. Lapset tutustuvat lähiympäristöönsä, sen ihmisiin ja luontoon, ja heille tarjotaan mahdollisuuksia vuorovaikutukseen, ystävyysuhteisiin sekä oppimisen iloon.

2.3. Arvoperusta

Kannuksessa esiopetuksen pedagogiikasta ja toiminnasta vastaa varhaiskasvatus. Varhaiskasvatuksessa pyritään laadukkaaseen, turvalliseen ja monipuoliseen varhaiskasvatukseen. Lähtökohtana on toiminnan joustavuus, lapsiläheisyys, yhteistyö vanhempien kanssa sekä toimitilojen tarkoituksenmukaisuus. Varhaiskasvatuksessa on oleellista lasten, varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä vanhempien välinen vuorovaikutus ja kasvatuskumppanuus. Varhaiskasvatus toimii aktiivisesti yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa lasten ja nuorten parhaaksi. Esiopetus on osa varhaiskasvatusta ja se järjestetään

tiivissä yhteistyössä alkuopetuksen kanssa Takalo-Raasakan koulussa. Esiopetuksessa pyritään antamaan lapselle mahdollisimman hyvät valmiudet ja taidot koulun aloittamiseen.

Kannuksen esiopetuksessa toiminnan lähtökohtana on lapsen etu sekä oikeus hyvinvointiin, turvaan, kuulluksi tulemiseen ja yhdenvertaiseen kohteluun. Jokainen lapsi kohdataan ainutlaatuisena yksilönä, ja häntä kunnioitetaan osana ryhmää. Lapsilla on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi, osallistua arkeen omien valmiuksiensa mukaan sekä oppia leikin, kokemusten ja vuorovaikutuksen kautta ilman syrjintää.

Esiopetuksessa korostuvat kannustava palaute, oikeudenmukaisuus ja turvallinen ilmapiiri, jossa lapsi saa ilmaista itseään, harjoitella tunnetaitoja ja oppia uusia asioita. Lasten mielipiteitä kuunnellaan ja heitä osallistetaan oppimisympäristön ja toiminnan suunnitteluun. Yhteistyö huoltajien kanssa on keskeistä ja sitä tehdään kunnioittaen perheiden erilaisia taustoja, arvoja ja kasvatusnäkömymiä.

Toiminta perustuu kestävän elämäntavan periaatteisiin sekä sosiaalisen, kulttuurisen, taloudellisen ja ekologisen vastuullisuuden huomioimiseen. Esiopetus on tasa-arvoista, yhdenvertaista ja katsomuksellisesti sitouttamatonta, ja se tukee lasten mahdollisuuksia kehittyä ilman sukupuoleen tai taustaan liittyviä ennako-odotuksia.

2.4. Oppimiskäsitys

Kannuksen esiopetuksessa oppiminen perustuu vuorovaikutukseen, toimintaan ja lapsen omiin kokemuksiin. Lapset oppivat leikkien, liikkuen, tutkien, tehden ja itseään ilmaisten, ja oppiminen yhdistää tunteet, ajattelun ja keholliset kokemukset. Toiminnassa hyödynnetään lasten arkea ja kiinnostuksen kohteita, ja heitä ohjataan työskentelemään yhdessä, asettamaan tavoitteita sekä huomioimaan toiset. Myönteinen ilmapiiri, onnistumisen kokemukset ja oppimisen ilo vahvistavat lapsen luottamusta itseensä oppijana ja innostavat oppimaan lisää.

2.5. Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Kannuksen esiopetuksessa tuetaan lasta kasvamaan myönteisen minäkuvan omaavaksi, aktiiviseksi ja osallistuvaksi yhteisön jäseneksi. Oppimisympäristö ja toiminta rakentuvat lapsen elämänpiiristä, kiinnostuksenkohteista sekä häntä laajentavista ja jäsentävistä sisällöistä. Teemakokonaisuuksissa huomioidaan Kannuksen paikalliset erityispiirteet, ja niiden toteutusta tarkennetaan lukuvuosisuunnitelmassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Oppimisympäristön tehtävänä on tukea lapsen monipuolista kasvua ja oppimista siten, että hän saa valmiuksia toimia nyky-yhteiskunnassa. Aikuisen roolina on ohjata, tukea ja rikastaa lapsen oppimista sekä auttaa häntä tiedostamaan omaa oppimistaan. Mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteistyötä paikallisten yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen muodostuu tiedoista, taidoista, asenteista ja vuorovaikutustaidoista, joita harjoitellaan arjen tilanteissa, leikissä ja yhteisessä toiminnassa. Oppiminen on kokonaisvaltaista ja tapahtuu vuorovaikutuksessa lasten ja aikuisten kanssa, ja siinä korostuvat aktiivisuus, myönteiset kokemukset ja oppiminen omista lähtökohdista käsin. Ajattelun ja oppimisen taitoja kehitetään leikin, tutkimisen, ongelmanratkaisun ja luovan toiminnan avulla, ja lapsia rohkaistaan kokeilemaan, kysymään ja iloitsemaan oppimisesta. Vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja harjoitellaan ryhmässä toimimalla sekä toisia kuunnellen ja kunnioittaen.

Arjen taidot, kuten itsestä ja toisista huolehtiminen, terveelliset elämäntavat, turvallisuus ja liikkuminen, ovat osa päivittäistä toimintaa. Lapsia ohjataan toimimaan arjen tilanteissa itsenäisesti ikätasonsa mukaisesti sekä huolehtimaan omista tavaroistaan ja hyvinvoinnistaan. Päivittäiset tilanteet tukevat hygieniaa, ruokailutaitoja sekä levon ja liikunnan merkityksen ymmärtämistä, ja huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö vahvistaa lapsen hyvinvointia.

Liikkumista tuetaan monipuolisesti sisällä, ulkona ja luonnossa, ja lapsia kannustetaan leikkiin sekä motoristen taitojen harjoitteluun. Turvallisuustaitoja harjoitellaan konkreettisissa arjen tilanteissa, kuten liikenteessä liikkumisessa ja avun pyytämisessä. Arjen teknologiaan tutustutaan leikinomaisesti ja turvallisesti esimerkiksi kuvaamisen, äänittämisen ja oppimispelien avulla, samalla harjoitellen vastuullista ja tarkoituksenmukaista käyttöä.

Osallisuutta vahvistetaan siten, että lapset pääsevät vaikuttamaan arjen toimintaan ja oppivat toimimaan yhteisön jäseninä. Näin rakentuu pohja aktiiviselle, hyvinvoivalle ja oppimaan innostuneelle lapselle.

3. Esiopetuksen toimintakulttuuri

Kannuksen esiopetuksessa toimintakulttuuri tarkoittaa sitä, miten arki oikeasti näkyy ja toteutuu esiopetusryhmissä: millaiseksi muodostuvat tavat toimia, oppia ja olla yhdessä. Se rakentuu yhteisistä arvoista, sovitusta käytännöistä, vuorovaikutuksesta, oppimisympäristöistä sekä henkilöstön tavasta ohjata ja kohdata lapsia.

Kannuksessa tavoitteena on inklusiivinen toimintakulttuuri, jossa jokainen lapsi kuuluu ryhmään, saa osallistua ja oppia omista lähtökohdistaan käsin. Arjessa tämä näkyy esimerkiksi siinä, että toimintaa muokataan lasten tarpeiden mukaan, oppimista tuetaan eriyttämällä ja jokaiselle lapselle mahdollistetaan onnistumisen kokemuksia. Myös oppimisympäristöt ja järjestelyt suunnitellaan esteettömiksi ja saavutettaviksi.

Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä henkilöstön, johdon ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa säännöllistä suunnittelua, arviointia ja arjen havaintojen hyödyntämistä toiminnan parantamisessa. Johtamisella varmistetaan, että henkilöstöllä on hyvät edellytykset työhönsä ja että pedagogiikkaa kehitetään tavoitteellisesti.

Arjessa toimintakulttuuri näkyy myös siinä, että lapsia kuunnellaan, heidän mielipiteillään on merkitystä ja he saavat kokemuksen osallisuudesta, arvostuksesta ja turvallisesta yhteisöstä.

3.1. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Kannuksen esiopetuksen toimintakulttuuri rakentuu yhteisistä arvoista, lapsen hyvinvoinnista, osallisuudesta ja turvallisesta arjesta. Tavoitteena on luoda oppiva ja kannustava yhteisö, jossa jokainen lapsi saa osallistua, oppia ja kehittyä omista lähtökohdistaan. Toimintaa ohjaa inklusiivinen ajattelu, jossa kaikki lapset kuuluvat ryhmään ja saavat tarvitsemansa tuen.

Arjessa painottuvat leikki, vuorovaikutus ja yhdessä oppiminen. Lapsia rohkaistaan kokeilemaan, ilmaisemaan itseään, harjoittelemaan taitoja ja oppimaan myös virheiden kautta. Henkilöstö tukee lasten osallisuutta kuuntelemalla heidän ajatuksiaan ja ottamalla heidät mukaan toiminnan suunnitteluun ja arviointiin.

Toimintakulttuuri on kieli- ja kulttuuritietoinen sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä. Lapsia ohjataan toimimaan toisia kunnioittaen, arvostamaan erilaisuutta ja toimimaan yhdessä ryhmän jäsenenä. Myös perheiden erilaiset taustat huomioidaan ja yhteistyötä huoltajien kanssa pidetään tärkeänä.

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa näkyvät päivittäisessä toiminnassa. Lapsia ohjataan terveellisiin elämäntapoihin, liikkumiseen, lepoon ja turvallisiin toimintatapoihin. Kiusaamiseen ja epäasialliseen kohteluun puututaan heti, ja turvallisuutta edistetään ennakoivasti. Lisäksi arjen valinnoissa harjoitellaan kestäväää elämäntapaa, kuten säästäväisyyttä, kierrätystä ja luonnon kunnioittamista.

3.2. Oppimisympäristöt esiopetuksessa

Kannuksen esiopetusta järjestetään kouluilla perusopetuksen yhteydessä, sekä päiväkodeilla tarvittaessa. Koulun ja päiväkodin piha-alueet ja lähiliikunta-alueet toimivat esioppilaiden keskeisinä ulkoilu- ja oppimisympäristöinä, ja opetuksessa hyödynnetään myös lähiluontoa, rakennettua ympäristöä sekä yhteistyökumppaneiden tarjoamia mahdollisuuksia.

Esiopetuksen oppimisympäristöt muodostuvat tiloista, välineistä, ihmisistä ja arjen käytännöistä, jotka tukevat lapsen kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Niiden tavoitteena on tarjota turvallinen, terveellinen, esteetön ja viihtyisä ympäristö, jossa lapsi voi leikkiä, liikkua, tutkia ja oppia yhdessä muiden kanssa. Lapset osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen, ja heidän ideansa ja tuotoksensa näkyvät arjessa.

Oppimisympäristöjä kehitetään yhteistyössä henkilöstön, lasten ja huoltajien kanssa sekä hyödyntäen paikallisia palveluja ja yhteistyöverkostoja. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään tarkoituksenmukaisesti osana oppimista, ja myös lasten omia välineitä voidaan hyödyntää huoltajien kanssa sovitulla tavalla.

Esiopetuksen tilojen, piha-alueiden ja välineiden kuntoa seurataan ja tarkastetaan säännöllisesti yhteistyössä kunnan teknisen toimen ja terveystarkastajan kanssa, jotta oppimisympäristö pysyy turvallisena ja toimivana kaikille lapsille.

3.3. Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa

Kannuksen esiopetuksessa yhteistyö varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen välillä on suunnitelmallista ja säännöllistä. Tavoitteena on yhtenäinen oppimisen polku, jossa käytännöt, tuen järjestäminen ja oppimisympäristöt tukevat lapsen kasvua ja oppimista. Henkilöstö tutustuu toistensa toimintaan ja oppimisympäristöihin, ja yhteistyötä tehdään myös sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä paikallisten toimijoiden kanssa.

Lapsen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi tehdään yhteistyötä perheneuvolan, sosiaalityöntekijöiden, terapeuttien sekä lastenneuvolan ja muiden terveyden- ja sairaanhoidon työntekijöiden kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehdään varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, seurakunnan, kirjaston, kulttuuritoimen yms. kanssa.

Lasten osallisuutta vahvistetaan kuulemalla heitä toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Lapsia ohjataan yhteistyöhön, ryhmässä toimimiseen ja vuorovaikutustaitoihin arjen tilanteissa.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö perustuu luottamukseen, avoimeen vuorovaikutukseen ja perheiden moninaisuuden huomioimiseen. Huoltajien kokemukset ja näkemykset lapsesta otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja tuen järjestämisessä. Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja tutustua esiopetukseen, ja heidän kanssaan keskustellaan säännöllisesti lapsen kehityksestä.

Keväisin päiväkodin varhaiskasvatuksen opettaja, esiopettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä neuvolan terveydenhoitaja vaihtavat tietoja tulevista esioppilaista huoltajien luvalla.

Lapsen siirtyessä perusopetukseen, opettajalle luovutetaan huoltajien ja esioppilaan kanssa täytetty esiopetuksen suunnitelma ja tiedonsiirtolomake sekä vanhempien luvalla lausunnot ja muut lapsesta kertyneet asiakirjat. Lisäksi vierailut oppilaan tulevaan kouluun ja yhteiset tapahtumat ja kouluun tutustuminen kuuluvat yhteistyömuotoihin. Esiopettaja, ensimmäisen luokan opettaja ja erityisopettaja siirtävät tietoja oppilaista yhteisessä palaverissa vuosittain. Siirtopalavereissa voi olla mukana myös oppilashuollon henkilöstöä sekä rehtori.

Siirtymävaiheissa kotoa esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun varmistetaan tiedonkulku ja yhteistyö eri toimijoiden välillä. Lapsi ja huoltaja tutustuvat uuteen oppimisympäristöön ja toimintatapoihin etukäteen, jotta siirtymä olisi mahdollisimman turvallinen ja sujuva.

Yhteistyön arvioinnin tukena käytetään huoltajilta ja lapsilta saatavaa palautetta.

3.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Kielitietoinen opetus

Kannuksessa perusopetuksessa painotetaan kielitietoista opetusta. Kielitietoinen opetus tarkoittaa, että opetuksessa huomioidaan kielen merkitys oppimisessa kaikilla oppiaineilla. Se ei ole pelkästään äidinkielen, kielten opettajien, erityisopettajan tai terapeuttien vastuulla, vaan kaikkien lasten kanssa työskentelevien tulisi ymmärtää, miten kieli vaikuttaa oppimiseen ja miten sitä voidaan tukea eri oppiaineissa.

Esiopetuksessa kielitietoinen opetus huomioidaan kaikessa toiminnassa:

- Puhutun kielen selkeys ja oikeaoppisuus: aikuinen toimii puhemallina lapselle
- Puhutun kielen rikkaus ja sanavaraston kehittyminen: rikkaan kielen käyttö, uusien käsitteiden huomiointi ja selittäminen, selkeä asioiden ja esineiden nimeäminen, päivittäinen ääneen lukeminen lapsille
- Puhutun kielen ymmärtäminen: puheilmaisuutta muokataan lapsen kielitaidon/kielillisten taitojen mukaan, varmistetaan kysymällä ymmärtäminen, kuvatuki, kysymyksiin vastaaminen äänen luettujen tekstien pohjalta, sanallisen ohjeen mukaan toimiminen
- Lapsen ilmaisun kehittyminen: rohkaiseminen ja osallisuus, ajan antaminen puhumiseen ja vastaamiseen, kuvatuki, aikuisen tuki ja/tai kuvatuki sosiaalisissa tilanteissa muiden lasten kanssa, lapsen mahdollisen oman äidinkielen arvostaminen, ääneen luettujen tekstien pohjalta keskusteleminen, kuunteleminen
- Oppimisympäristön muokkaaminen: materiaalien ja sopivuuteen ja saavutettavuuteen sekä kiinnostavuuteen tulisi kiinnittää huomiota.
- Kielellisten valmiuksien edistäminen: edellä mainittujen lisäksi erityisesti lukemaan oppimisen valmiuksien edistäminen; -äännetietoisuus, -lukemaan opettelu termistöä (lause, sana, kirjain, äänne, tavu jne.)
- Matemaattisten valmiuksien edistäminen: matemaattisen ajattelun edistäminen ja termit (enemmän, vähemmän, yläpuolella, alapuolella jne.)

Miksi kielitietoinen opetus on tärkeää?

- Oppiminen tapahtuu kielen kautta – Lapset omaksuvat tietoa ja luovat ymmärryksen ympäröivästä maailmasta kielen avulla.
- Tunnetaitojen ja sosiaalisten taitojen kehittyminen. Lapsi oppii tulkitsemaan sosiaalista ympäristöä sekä omia ja toisten tunteita kielen avulla.
- Monikieliset lapset tarvitsevat tukea – Monilla lapsilla esiopetuksen kieli ei ole heidän äidinkieltensä, joten kielitietoinen opetus auttaa heitä kielitaidon kehittämisessä.
- Monilukutaidon kehittyminen.
- Eri oppiaineilla on oma kielensä – Esimerkiksi matematiikan, historian ja biologian käsitteet ja tekstityypit eroavat toisistaan. Lasten täytyy oppia näiden aineiden erityinen

kieli. Esiopetuksesta asti voidaan tukea lasten taitoja ja ymmärrystä omaksua jatkuvasti uusia käsitteitä tulevaisuuden koulumaailmassa.

Opetusjärjestelyt ja toiminnan resurssointi

Kannuksen perusopetuksessa ja esiopetuksessa pyritään kehittämään seuraavia asioita:

- Riittävän pienet ryhmäkoot. Tällä varmistetaan, että jokainen lapsi voi osallistua esiopetukseen omien taitojensa ja edellytysten mukaan ja saa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti.
- Ryhmissä on riittävästi henkilöstöä.
- Mahdollisuus pienryhmätoimintaan.
- Huolehditaan opetusmateriaalien ja muiden välineiden asianmukaisesta hankkimisesta, käyttämisestä, säilyttämisestä, korjaamisesta ja huoltamisesta.
- Oppimisympäristöt muokataan erilaisia lapsia tukeviksi.
- Esiopetuksessa kehitetään toiminnan suunnittelua ja toimintatapoja, jotta ryhmäkohtainen tuki vastaa lasten tuen tarpeita.
- Yhteistyölle varataan resursseja; yhteissuunnittelulle ja tiedonsiirrolle erityisesti nivelvaiheissa esim. esiopetuksesta alakouluun.

4.1. Monipuoliset työtavat

Kannuksessa esiopetus rakentuu yhteiskunnan perusarvojen pohjalle, jotka juontavat kansallisesta lainsäädännöstä ja kansainvälisistä julistuksista, suosituksista ja sopimuksista.

Kannuksen esiopetuksen työtapojen valintaa ohjaavat oppimiskäsitykset, lapsen kehityksen tunteminen, esiopetuksen arvopohja, esiopetusta säätelevät lait ja asiakirjat sekä työntekijöiltä, huoltajilta ja lapsilta saatu palaute.

Kannuksen esiopetuksessa leikki, tutkiminen ja toiminnalliset työtavat ovat keskeinen osa oppimista. Lapsilla on päivittäin mahdollisuus sekä omaehtoiseen että ohjattuun leikkiin, jossa harjoitellaan vuorovaikutusta, yhteistyötaitoja ja eri oppimissisältöjä.

Työtapoina käytetään monipuolisesti esimerkiksi liikkumista, pelejä, rakentelua, taiteellista ilmaisua, tutkimista sekä digitaalisia välineitä. Oppiminen tapahtuu yksin, pareittain ja ryhmissä lapsen ikä- ja kehitystason huomioiden. Lapsia kannustetaan osallistumaan toiminnan suunnitteluun ja tekemään valintoja arjen tilanteissa.

Aikuinen ohjaa lasta kokeilemaan erilaisia työtapoja, kysymään, tutkimaan ja ratkaisemaan ongelmia. Oppimistilanteissa harjoitellaan myös tavoitteiden ymmärtämistä sekä oman työn arviointia yhdessä muiden kanssa.

Oppimisympäristöissä on käytettävissä monipuolisia materiaaleja, välineitä ja tiloja, jotka mahdollistavat erilaisten työtapojen käytön ja eriyttämisen. Lapsia rohkaistaan kokeilemaan ja onnistumaan, ja myönteinen palaute tukee oppimismotivaatiota ja itsetuntoa.

4.2. Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena

Kannuksen esiopetuksessa arviointi perustuu jatkuvaan havainnointiin ja lapsen arjen oppimistilanteiden seuraamiseen. Arviointi tukee sekä opetuksen suunnittelua että lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin vahvistamista. Sen rinnalla käytetään lukemisen ja matemaattisten valmiuksien seurantaohjelmaa, joka sisältää ohjeiden mukaan tehtäviä harjoituksia sekä piirrostehtävän. Opettajat seuraavat lapsen edistymistä arjen toiminnassa ja antavat päivittäin kannustavaa ja ohjaavaa palautetta, joka auttaa lasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittymisen kohteitaan.

Lapsia ohjataan myös itsearviointiin esimerkiksi keskustelemalla siitä, mikä onnistui ja mitä halutaan harjoitella seuraavaksi. Huoltajien kanssa käydään säännöllisiä keskusteluja lapsen kehityksestä, ja heidän havaintonsa otetaan huomioon osana arviointia.

Kannuksessa tiedonsiirto esiopetuksesta perusopetukseen toteutetaan vuosittaisissa nivelpalavereissa esiopetuksen suunnitelma- ja tiedonsiirtolomakkeiden avulla. Näin varmistetaan, että lapsen oppimisen ja tuen kannalta keskeinen tieto siirtyy sujuvasti koululle.

Arviointia ja toiminnan kehittämistä vahvistetaan keräämällä palautetta huoltajilta ja lapsilta esimerkiksi vuosittaisilla asiakastyytyväisyyskyselyillä. Lisäksi henkilöstölle järjestetään vuosittain kehityskeskustelut, joissa tarkastellaan työtä, osaamista ja esiopetuksen kehittämistarpeita.

4.3. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Kannuksen esiopetuksessa opetus toteutetaan eheyttöinä oppimiskokonaisuuksina, joissa yhdistetään eri sisältöalueita lasten kiinnostuksen, tarpeiden ja ajankohtaisten teemojen mukaan. Kokonaisuudet suunnitellaan ryhmäkohtaisesti ja niiden kesto sekä toteutustapa vaihtelevat tilanteen ja lasten oppimisen mukaan.

Keskeistä on leikki, toiminnallisuus ja lapsen aktiivinen osallistuminen. Lapset oppivat arjessa kokeilemalla, tutkimalla, liikkumalla, leikkimällä, keskustelemalla ja tekemällä yhdessä. Työtapoja ovat esimerkiksi pienryhmätoiminta, parityöskentely, itsenäiset tehtävät sekä yhteiset projektit.

Lapset osallistuvat esiopetuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin ikätasolle sopivalla tavalla. Heitä rohkaistaan ilmaisemaan omia ideoitaan ja vaikuttamaan toimintaan. Tavoitteena on vahvistaa lasten osallisuutta, aloitteellisuutta ja vastuullisuutta.

Oppimisympäristöt suunnitellaan monipuolisiksi ja vaihteleviksi. Käytössä ovat esiopetuksen tilat, piha-alueet, lähiluonto sekä kunnan muut oppimisympäristöt ja kulttuuripalvelut. Toiminnassa hyödynnetään myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä erilaisia materiaaleja ja välineitä.

Ilmaisun monet muodot

- Harjoitellaan ilmaisua musiikin, kuvataiteen, käsitöiden, draaman, liikkeen ja puheen keinoin
- Musiikissa lauletaan, soitetaan, kuunnellaan ja liikutaan
- Käsitöissä käytetään erilaisia materiaaleja ja tehdään sekä lyhyitä että pidempiä töitä
- Kuvataiteessa piirretään, maalataan, rakennetaan ja tutkitaan kuvia sekä mediaa
- Draamassa, loruissa ja tarinoinnissa harjoitellaan puhetta ja kehollista ilmaisua
- Lapsia rohkaistaan kertomaan ajatuksiaan ja tarkastelemaan yhdessä tuotoksia

Kielten rikas maailma

- Kieltä harjoitellaan arjen tilanteissa leikin, keskustelun ja tarinoinnin kautta
- Tuetaan puhumista, kuuntelua, kysymistä ja kertomista
- Harjoitellaan lukemisen ja kirjoittamisen alkeita leikillisesti
- Tutustutaan kirjaimiin, sanoihin ja ääniin
- Luetaan säännöllisesti ja keskustellaan teksteistä
- Harjoitellaan kirjoittamista myös digivälineillä
- Tuetaan kynänkäyttöä ja hienomotoriikkaa
- Huomioidaan lasten kielitaustat ja tuetaan suomen kieltä sekä arvostetaan omaa äidinkieltä

Minä ja meidän yhteisömme

- Harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja sekä ryhmässä toimimista
- Opetellaan ristiriitojen ratkaisemista ja toisten kunnioittamista

- Tutustutaan lähiympäristöön, sen kulttuuriin ja arkeen
- Lapsia osallistetaan sääntöjen ja yhteisten päätösten tekemiseen
- Tutustutaan juhliin, tapoihin ja erilaisiin katsomuksiin
- Tavoitteena ymmärrys ja kunnioitus erilaisia perheitä ja elämäntapoja kohtaan

Tutkin ja toimin ympäristössä

- Tutkitaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja arjen ilmiöitä
- Harjoitellaan matemaattisia taitoja leikin ja käytännön tilanteiden kautta
- Havainnoidaan lukumääriä, muotoja, tilaa, aikaa ja mittaamista
- Oppiminen tapahtuu leikin, liikkumisen ja kokeilun avulla

Kasvan, liikun ja kehityn

- Opetellaan arjen taitoja, kuten itsestä huolehtimista, terveyttä, turvallisuutta ja kestäväää elämäntapaa
- Tavoitteena on hyvinvointia arvostava ja liikunnallinen elämäntapa sekä turva- ja terveystoiminta
- Harjoitellaan liikkumista, terveellistä ruokaa ja kohtuullista kuluttamista
- Opetellaan huolehtimaan omasta terveydestä ja ymmärtämään sen merkitys
- Tutustutaan turvalliseen toimintaan arjessa ja esiopetuksessa

Liikkuminen ja motoriset taidot

- Innostetaan liikkumaan monipuolisesti ja kokemaan liikunnan iloa
- Harjoitellaan tasapainoa, liikkumista ja välineiden käsittelyä leikkien ja harjoitusten kautta
- Kehitetään kehonhallintaa, koordinaatiota ja hienomotoriikkaa
- Mahdollistetaan päivittäinen liikkuminen sisällä ja ulkona
- Kannustetaan liikkumaan myös vapaa-ajalla

Ruoka, terveys ja hyvinvointi

- Harjoitellaan hyviä ruokailutapoja ja tutustutaan ruokakulttuureihin

- Ruokailu nähdään oppimistilanteena
- Pohditaan liikunnan, levon, ihmissuhteiden ja hyvinvoinnin yhteyttä
- Opetellaan hygieniää ja terveystaitoja arjessa
- Harjoitellaan tunnistamaan tunteita ja toimimaan kaverien kanssa

Turvallisuus ja arjen taidot

- Opetellaan liikkumaan turvallisesti ja toimimaan arjen tilanteissa
- Tunnistetaan vaaratilanteita ja harjoitellaan avun pyytämistä
- Tutustutaan lapsen oikeuksiin, kuten turvallisuuteen ja koskemattomuuteen
- Harjoitellaan liikennesääntöjä ja turvallista toimintaa myös digitaalisissa ympäristöissä

4.4. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä tarkentavia kysymyksiä

Kannuksessa esiopetus on kaikille lapsille saman opetussuunnitelman mukaista, mutta jokaisen lapsen kieli- ja kulttuuritausta huomioidaan yksilöllisesti. Kannuksessa esiopetuksen opetuskielenä on suomi. Opetusta annetaan mahdollisuuksien mukaan huomioiden lapsen oma kieli- ja kulttuuritausta. Tavoitteena on lapsen oman kulttuuri-identiteetin vahvistaminen sekä suomalaiseen kulttuuriperinteeseen tutustuminen. Kannuksen esikoulun arjessa kieli ei ole vain oppiaine vaan mukana leikissä, ohjatussa toiminnassa ja päivittäisessä vuorovaikutuksessa.

Tavoitteena on, että lapsi oppii suomea ja vahvistaa omaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiään samalla kun oppii arvostamaan muita kieliä ja kulttuureja. Monikielisiä lapsia tuetaan erityisesti suomen kielen oppimisessa sekä oman äidinkielen säilyttämisessä

4.5. Paikalliset päätettävät asiat

Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Kannuksessa kiinnostuksen kohteita kartoitetaan syksyllä huoltajien ja lasten kanssa vanhempainvarteissa sekä pitkin vuotta esiopetuksessa. Oppimiskokonaisuuksia toteutetaan lasten toiveita, kiinnostuksen kohteita ja vahvuuksia hyödyntäen.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Esiopetus osallistuu koulun yhteisiin monialaisiin opintoihin vuosittain. Kokonaisuudet päätetään ja suunnitellaan yhteistyössä. Kokonaisuudet hyväksytään kasvatus- ja opetuslautakunnassa. Lautakunta voi ehdottaa myös teemoja. Monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan koulukohtaisesti. Koulukohtaisissa lukuvuosisuunnitelmissa tarkennetaan, mitkä ovat lukuvuodelle suunnitellut ja valitut monialaiset oppimiskokonaisuudet sekä miten oppilaat osallistetaan oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun. Koulukohtaisissa lukuvuosisuunnitelmissa tarkennetaan myös monialaisten oppimiskokonaisuuksien järjestämisen käytännöt.

Alakoulussa oppimiskokonaisuudet toteutetaan luokka-asteittain. Esikoulu, ykkösluokat ja kakkosluokat muodostavat yhden kokonaisuuden ja toimivat sekaryhmissä, missä on oppilaita kaikilta luokka-asteilta.

5.5.1. Varhennettu oppivelvollisuus

Kannuksessa pidennetyn oppivelvollisuuden käytännöt soveltuvat myös uuden lain (1.8.2026) mukaisiin päätöksiin. Päätöksissä noudatetaan aina tapauskohtaista harkintaa ja lapsen etua. Päätökset tehdään monialaisesti ja moniammatillisesti myös vanhempien toiveita kuunnellen. Pääsääntöisesti kaikki lapset aloittavat esiopetuksen kuusivuotiaana integroituna omaan esiopetusyksiköön. Lapsen edun mukaisesti hän voi aloittaa esiopetusvuoden jälkeen koulunkäynnin lähikoulussa lapsikohtaisten tukitoimien avulla tai jatkaa samassa esiopetusyksikössä toisen esiopetusvuoden tai siirtyä Raasakan pienluokkaan toiseksi esiopetusvuodeksi tai aloittamaan koulunkäynnin.

Varhennettu esiopetus aloitetaan tapauskohtaisesti viisivuotiaana omassa päivähoitoryhmässä, josta toteutetaan vierailut sovitusti koulun esiopetusryhmään.

Hallintopäätökset varhennetusta oppivelvollisuudesta tekee kasvatus- ja opetusjohtaja.